

cuprinzind teatrul de valoare din întreaga țară, nu numai activitatea teatrelor bucură-
reștene.

Aceste referate au oferit dezbaterii de la Bacău importante subiecte de discuție. Mai puțin numeroase decât la edițiile precedente, participările la actuala dezbatere au fost vii și aplicate, animate de spirit critic. Au fost cuvintele: actrița Irina Petrescu, criticii Dan Culcer și Miruna Ionescu, secretarii literari Zeno Fodor și Jana Morărescu, activistul cultural Val Mănescu. Cu privire la tema propusă, cu referiri concrete la publicații și la personalități, cu aprecieri vădind exigența și conștiința profesională și civică, vorbitorii au reclamat, în unanimitate, angajarea, prezența, eficiența și competența criticii teatrale; am reținut, ca idei mai importante, cele privind destinul profesional al cronicarului, de la repartizarea într-o redacție și pînă la afirmare; condiția scrisului despre teatru, raportată la principiile ideologiei și ale esteticii marxiste; necesitatea legării mai strînsă a criticului de realitatea vieții teatrale; nevoia înviorării stilistice, a ocolirii clișeeilor; afirmarea individualității creatoare, în spații mai generos sau mai cu zgîrcenie acordate de către anumite publicații; relația criticului de teatru cu creatorii și cu publicul.

Nota dominantă a actualei reuniuni (ale cărei lucrări au fost dirijate, prin Natalia Stancu, de biroul secției de critică a A.T.M.) a fost, ca și în edițiile precedente, responsabilitatea comună, pe care și semnatarii articolelor de critică, și publicațiile, ca atare, trebuie să și-o asume, în opera de formare

a conștiinței socialiste a oamenilor muncii din țara noastră, de educare a acestora, în spiritul ideologiei comuniste.

Pentru a-și putea dovedi eficiența în ceea ce privește rolul activ al actului critic și participarea directă a criticii dramatice la orientarea activității formațiilor artistice amatoare, la ridicarea nivelului interpretativ al acestora — obiectiv stabilit în Programul de măsuri al partidului, privind domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative — și în actuala ediție a Colocviului băcăuan, programul a prevăzut o deplasare a participanților la Teatrul popular din Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Dezbaterea care a urmat prezentării de către artiștii amatori a unui fragment din spectacolul cu drama istorică *Moartea lui Vlad Țepeș* de Dan Tărbilă a evidențiat necesitatea instaurării unui dialog permanent între critici și echipele de amatori. Numai așa, acest dialog poate deveni util și creator. Între profesioniști și amatori s-a realizat, la Onești, un schimb de idei fertil. Dar raporturile teatrului de amatori cu critica reprezintă o problemă deschisă. Pentru stabilirea unei colaborări mai strînsă și mai eficiente între profesioniști și amatori, se cere ca acest aspect să fie aprofundat; critica are îndatorirea de a-și extinde activitatea, de a urmări consecvent producția echipelor de amatori. Iată un capitol de seamă pe agenda lucrărilor viitoarelor ediții ale Colocviului băcăuan.

Valeria Ducea

La Satu Mare

Un festival al artei actorului

Ca niciodată, poate, oamenii de teatru au fost puși, pe parcursul unei perioade de o lună și ceva — sfîrșitul lui aprilie, toată luna mai și primele zile din iunie — în fața unui șir de manifestări care îi priveau direct, fiecare cu importanța ei, toate, solicitînd grabnica lor prezență, și, de data aceasta, nu în Capitală, ci, cum s-ar spune, în jocuri aflate nu prea la îndemînă, adică nu la doi pași unul de celălalt, ci la Bacău (Colocviul criticilor dramatice și Gala recitalurilor dramatice), la Constanța (Săptămîna teatrului politic), la Cluj-Napoca (Colocviul național de literatură dramatică), la Sfinu Gheorghe (Colocviul teatral '78), la Iași (Festivalul teatrelor pentru copii și tineret) și, desigur, la Satu Mare — prilej pentru prezentele însemnări. Titlul acestei din urmă reuniuni teatrale este „Arta actorului contemporan în

dialog cu publicul”. L-am citat în întregime, pentru a ne mai întreba, încă o dată, de ce a fost nevoie de epitetul *contemporan*, cîtă vreme actorul — cu voia sau fără voia lui — nu poate intra post-mortem în dialog cu publicul. Dar să trecem peste acest, totuși, nesemnificativ incident lingvistic, pentru că ceea ce s-a întîmplat, timp de șase zile, la Satu Mare constituie o importantă contribuție la fenomenul de pătrundere a teatrului în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii, și nu numai atît. Concepută și ca un dialog cu iubirii de teatru din Satu Mare (ca o confruntare a expresiei actoricești cu gustul evoluat al publicului de azi, ca un prilej fertil de încurajare a judecății critice a spectatorului față de reprezentarea teatrală, vizîndu-se, în felul acesta, și lărgirea orizontului estetic al omului din stă),

manifestarea din nordul Transilvaniei a avut, incontestabil, originalitate. Mai multe grupe de spectatori (alcătuite conform metodei eşantionului reprezentativ) s-au întâlnit, de câteva ori, cu critici de teatru, regizori, actori, profesori de la Institutul de artă teatrală şi cinematografică, pentru a comenta, sub toate aspectele, spectacolele din după-amiezile şi seările precedente.

Fenomenul — ca să-l numim aşa — ar ţine de sociologie, dar şi de procesul de instruire.

Cum spunea, în foaia editată ad-hoc, unul dintre organizatori, „pentru prima dată la noi, şi ca o experienţă originală pe un plan mai larg, se organizează un seminar de cultură teatrală, cu spectatorii“ şi, aceasta, pentru că „avem datoria să contribuim şi la

o calificare mai înaltă a publicului consumator de literatură dramatică şi de artă teatrală“.

În faţa juriului au evoluat actori de la Teatrul „Bulandra“, Teatrul de Nord (secţiile maghiară şi română), Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe, Teatrul Municipal din Ploieşti, Teatrul Naţional din Timişoara, Teatrul de Stat din Oradea (secţia română), precum şi — în afara concursului — câţiva actori laureaţi ai Galei recitalurilor dramatice de la Bacău. Despre unele dintre spectacolele prezentate în Festival, au apărut cronici în revista noastră. Despre premiera săptămărcăană *Scene din viaţa unui bădăran*, în numărul viitor.

Au fost acordate premii :

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL

- spectacolului ARDEN DIN KENT, de la Teatrul Municipal din Ploieşti.

PREMIUL PENTRU CEA MAI OMOGENĂ ECHIPĂ

- TEATRULUI DE NORD din SATU MARE, SECŢIA MAGHIARĂ, pentru spectacolul Azilul de noapte de Maxim Gorki.

MARELE PREMIU AL JURIIULUI *

- actorului OCTAVIAN COTESCU, de la Teatrul „Bulandra“, pentru rolurile Homutov şi Kaloşin din spectacolul Anecdote provinciale de Aleksandr Vampilov.

PREMIUL I PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL FEMININ

- actriţei ELENA ALBU, de la Teatrul Municipal din Ploieşti, pentru rolul Alice din spectacolul Arden din Kent.

PREMIUL II PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL FEMININ (ex aequo)

- actriţei NASZTA KATALIN, de la Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe, pentru rolul Miţa Baston din spectacolul D-ale carnavalului de I. L. Caragiale ;

- actriţei SIMONA CONSTANTINESCU, de la Teatrul de Stat din Oradea, secţia română, pentru rolul Rozalia din spectacolul Balconul de D. R. Popescu.

PREMIUL III PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL FEMININ

- actriţei ORTANSA PANAMARENCO, de la Teatrul de Nord din Satu Mare, secţia română, pentru rolul Ema din spectacolul Scene din viaţa unui bădăran de Dumitru Solomon.

PREMIUL I PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL MASCULIN (ex aequo)

- actorului VIRGIL OGĂŞANU, de la Teatrul „Bulandra“ din Bucureşti, pentru rolurile Ugarov şi Kamaev din spectacolul Anecdote provinciale de Aleksandr Vampilov ;

- actorului BOER FERENC de la Teatrul de Nord din Satu Mare, secţia maghiară, pentru rolul Actorul din spectacolul Azilul de noapte de Maxim Gorki.

PREMIUL II PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL MASCULIN

- actorului TÜRÜK ISTVÁN de la Teatrul de Nord din Satu Mare, secţia maghiară, pentru rolul Luka din spectacolul Azilul de noapte de Maxim Gorki.

PREMIUL III PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL MASCULIN

- actorului MIRCEA CONSTANTINESCU, de la Teatrul de Stat din Oradea, secţia română, pentru rolul Adrian din spectacolul Balconul de D. R. Popescu.

* Pe parcurs, Premiul special al juriului s-a transformat în Marele Premiu al juriului !

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN ROL EPISODIC FEMININ

● actriței GETA IANCU, de la Teatrul Național din Timișoara, pentru rolul Nora din spectacolul Jocul ielelor de Camil Petrescu.

PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN ROL EPISODIC MASCULIN

● actorului KIRALY JOZSEF, de la Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe, pentru rolul Chelnerul din spectacolul D-ale carnavalului de I. L. Caragiale.

Între categoriile de premii, cel așa numit „pentru cea mai omogenă echipă actoricească” a stîrnit interes. Evoluția actorilor din colectivul distinct cu acest premiu ne-a convins că îl meritau cu prisosință, deși titulatura premiului pare insuficient de clară. Unele premii individuale suferă, însă — și nu intenționez un calambur — de un anume egoism al juriului. Nu ni s-a părut, de pildă, că Virgil Ogășanu a dominat săptămîna sîtmăreană, oricît de virtuos a fost el în cele două roluri din piesele regretatului Vampilov. Desigur, exprimînd o opinie personală, nu pun la îndoială îndătinata competență și suveranitatea juriului.

Dealtfel, cum accentul Festivalului a căzut, de fapt, pe colocviile pe grupe, adică pe comentariile cu locuitori ai municipiului Satu Mare, pe vocația de a instrui și de a cultiva iubirea pentru teatru a unora dintre noi, vom spune cu plăcere că experiența de la Satu Mare trebuie reluată — cu consolidările necesare — și în anii viitori, dacă se poate, chiar în acele reședințe de județ unde, deocamdată, nu avem teatre profesioniste.

Pentru că ideea dialogului cu publicul este prea importantă ca să rămînă doar în zona de activitate a generoșilor noștri concetățeni din nord.

Paul Tutunglu

NOTE

Ateneul Român

Cu doi ani în urmă, trei cercetători ai culturii noastre, I. Zamfirescu, Virgil Cîndea și Vasile Moga, au tipărit, la Editura Științifică și Enciclopedică, monografia „Ateneul Român”. Din păcate, cronicile consacrate cărții au fost puține.

Monografia este un veritabil capitol de istorie culturală, scris din convingerea că „a sosit momentul potrivit ca istoria acestei instituții să fie adusă la cunoștința lumii românești” (I. Zamfirescu). Este știut

locul Ateneului Român în viața spirituală a țării, locul unui așezămînt care „și propune să cultive: binele, frumosul, adevărul, iar pe stăgmul său și-a scris: dragostea de neam și de țară, luminarea poporului și creșterea lui”. Sint cuvintele unui lătmecior, V. A. Ureche, care, alături de C. Esarcu și de Petre S. Aurelian, a fost sufletul instituției. De peste o sută de ani, toate mințile strălucite ale spiritualității românești au conferențiat sub cupola Ateneului, conferindu-i prestigiul de neegalat.

Rostul acestor însemnări este de a semnala — cu vinovată întîrziere — aportul unor oameni de teatru la viața Ateneului. Printre membrii fondatori, în ultimele decenii ale veacului trecut, îi aflăm pe Ștefan Vellescu (actor și profesor), pe Eduard Wachmann (profesor la Conservator) și pe Matei Millo,

I. Heliade Rădulescu este, în 1869, președintele Ateneului (era și președintele Academiei Române). Au conferențiat, de-a lungul vremii, I. L. Caragiale, Victor Eftimiu, Paul Prodan, Haralamb Lecca, Ion Livescu (cel mai activ), Ion Manolescu. Au mai fost membri ai Ateneului Zaharia Bărsan, Mihail Sorbul, Al. Mavrodi, Matei Millo, C. I. Nottara, fără însă a urca pe podiul conferențiarilor, duminica, la ora 21, cum intrase în tradiția ateneistă...

Istoricul Ateneului Român, întocmit din surse de autoritate (Fondul documentar „Ateneul Român” 1865—1949, de la Arhivele Statului), era o datorie față de acest așezămînt.

I. N.